

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusika õppekava

Kirsika Vildersen

**PÄRIMUSMUUSIKA RAKENDAMINE RIIKLIKUS ÕPPEKAVAS**

**5-9. KLASSIDE NÄITEL**

Seminaritöö

Juhendaja: Lennart Peep, *MA*, TÜ VKA lavastajatöö nooremlektor

Viljandi 2024

## RESÜMEE

### **Pärimusmuusika rakendamine riiklikus õppekavas 5-9.klasside näitel**

Töö eesmärgiks on kaardistada eesti pärimusmuusika osakaal 5-9. klasside muusikahariduses ja Viljandi linna ja valla muusikaõpetajate teadmised, arvamused ja oskused seoses pärimusmuusikaga ning selle edasi kandmisest õpilastele. Uurimisprobleemiks on see, et hetkel soositakse riiklikus õppekavas 5-9.klasside seas rohkem erinevate maade rahvaste muusikat, muusikastiile, laule jne kui meie oma kodumaa rahvaluulet ja pärimusmuusikat. Antud seminaritöös on teostatud kombineeritud uuring, mis sisaldab nii kvantitatiivset kui kvalitatiivset uurimismeetodi (ankeetküsitluste ja muusikaõpikute analüüsimist). Uurimustulemustest selgus, et Eestis on muusikaõpetuses oluliselt suurem rõhk maailma rahvaste muusikal kui kodumaa rahvamuusikal. Samuti selgus, et Viljandi linna ja valla muusikaõpetajad peavad oluliseks pärimusmuusika õpetamist õpilastele ning teevad ka ise seda oma muusikatundide läbiviimisel.

## ABSTRACT

### **Application of traditional music in the national curriculum on the example of grades 5-9**

The aim of the work is to map the proportion of Estonian folk music in grades 5-9. in the music education and the knowledge, opinions and skills of music teachers in the city and municipality of Viljandi regarding traditional music and its transmission to students. The research problem is that, at the moment, in the national curriculum, among the 5th-9th grades, the music, musical styles, songs, etc. of the peoples of different countries are favored more than the folk poetry and traditional music of our own country. In this seminar work, a combined study has been carried out, which includes both quantitative and qualitative research methods (analysis of questionnaires and music textbooks). The results of the research revealed that in music education in Estonia, there is a significantly greater emphasis on the music of the nations of the world than on the folk music of the homeland and that the music teachers of the city and municipality of Viljandi consider it important to teach traditional music to students and do so themselves when conducting their music lessons.

Keywords: national curriculum, elementary school, music lessons, folk music

## SISUKORD

<b>SISSEJUHATUS</b> .....	4
<b>1. TEEMA KÄSITLEMISE TEOREETILISED LÄHTEKOHAD</b> .....	6
1.1 Pärimusmuusika mõiste.....	6
1.2 Muusika õppeaine kirjeldus riikliku õppekava järgi.....	6
1.3 Pärimusmuusika maht üldhariduskooli muusikaõpetuses .....	6
1.4 Rahvamuusika olulisus muusikaõpetuses.....	7
1.5 Regilaulu käsitlemine põhikooli muusikaõpetuses.....	7
1.6 Laps ja folkloor .....	8
<b>2. UURIMISTÖÖ METOODIKA</b> .....	10
2.1 Meetodi valik ja kirjeldus .....	10
2.2 Valim.....	10
2.3 Andmeanalüüs.....	10
<b>3. TULEMUSED</b> .....	12
3.1 Ankeetküsitluse andmeanalüüs .....	12
3.2 Muusikaõpiku ja Opiq'u peatükkide andmeanalüüs.....	14
3.3 Rahvalauluvara muusikaõpikutes .....	17
<b>KOKKUVÕTE</b> .....	18
<b>KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS</b> .....	20
Lisa 1 .....	21
Lisa 2 .....	23

## SISSEJUHATUS

Pärimust kogutakse ja säilitatakse, kuid selle elavana hoidmine nõuab igapäevast kasutamist. Pärimuse edasiandmine ei piirdu ainult teadmiste ja kogemuste jagamisega, vaid kannab endas ka nüüdisajas kestma jäänud väärtushinnangute vahendamist järele tegemise teel (Sassian & Liimets 2009,137).

Käesolev seminaritöö annab ülevaate, kui palju on riiklikus õppekavas pärimusmuusikat ning kas ja kuidas kasutavad Viljandi linna ja valla muusikaõpetajad oma tundide läbiviimisel pärimusmuusikaga seotud materjale ning vahendeid.

Antud teema sai valitud, kuna lisaks muusikale on ka pedagoogika autorile väga hingelähedane. Pärimusmuusika õpingute kõrvalt töötab autor nii lasteaias, algkoolis kui ka põhikoolis muusikaõpetajana. Autor hindab kõrgelt võimalust olla muusikaõpetaja nii noores eas ja ilma, et oleks veel omandatud vastav kõrgharidus. Kuna antud töö autori erialaks on pärimusmuusika, siis peab väga oluliseks rahvamuusikat ja et see kanduks edasi põlvest-põlve ning et ka meie riiklik õppekava toetaks rahva kultuuri ja pärimuse säilitamist ning edasi kandmist.

Uurimustöö eesmärgiks on:

1. Kaardistada eesti pärimusmuusika osakaal 5-9. klasside muusikahariduses.
2. Kaardistada Viljandi linna ja valla muusikaõpetajate teadmised, arvamused ja oskused seoses pärimusmuusikaga ning selle edasi kandmisest õpilastele.

Uurimisprobleemiks on see, et hetkel soositakse riiklikus õppekavas 5-9.klasside seas rohkem erinevate maade rahvaste muusikat, muusikastiile, laule jne kui meie oma kodumaa rahvaluulet ja pärimusmuusikat.

Autor avastas ka ise üldhariduskoolis muusikaõpetaja olles, et õpilased teavad pärimusmuusikast väga vähe ning tegelikkus on ka see, et muusikaõpikud ei käsitle piisavalt pärimusmuusikat ja rahvaluulet. Lisaks sellele läheb liiga vähe noori peale gümnaasiumit pärimusmuusikat edasi õppima, mis näitab seda, et järelikult on õpilaste teadmised ja huvi pärimusmuusikast kehvapoolsed või üldse olematud.

Uurimisprobleemist lähtuvalt tõstatas autor järgnevad küsimused:

1. Kui palju sisaldub riikliku õppekava järgi muusikaõpetuses pärimusmuusikat?

2. Milline on Eesti pärimusmuusika õpetamise osa Viljandi linna ja valla 5-9.klasside muusikatundides?
3. Kas õpetajad peavad oluliseks pärimusmuusika õpetamist koolis ja kuidas nad hindavad oma teadmisi eesti pärimusmuusika valdkonnas?
4. Millised õpivahendeid kasutatakse pärimusmuusika õpetamisel?

Eesmärkide täitmiseks ja uurimisprobleemi lahendamiseks püstitas autor järgnevad ülesanded:

- Uurimistöö kavandi ja ajakava koostamine.
- Erinevate erialaste allikate otsimine ja nendega tutvumine.
- Ankeetküsitluse koostamine õpetajatele.
- Andmeanalüüsi teostamine ja saadud tulemuste põhjal järelduste ning kokkuvõtte tegemine.

Töö on üles ehitatud teoreetilisele analüüsile ning empiirilisele uuringule, mille andmed on kogutud ankeetküsitluste käigus. Ankeetküsimustik saadeti välja kuuteistkümnele Viljandi linna ja valla muusikaõpetajale, kellest pooled saatsid vastused tagasi. Kõik küsitletud on riiklike koolide õpetajad.

Töö koosneb kolmest peatükist. Esimene peatükk seletab lahti pärimusmuusika mõiste, muusika õppeaine kirjeldusest riikliku õppekava järgi, rahvamuusika olulisest muusikaõpetuses ja regilaulu käsitlemisest põhikooli muusikaõpetuses. Teine peatükk sisaldab kombineeritud uuringut ning kolmas peatükk tulemusi.

# 1. TEEMA KÄSITLEMISE TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

## 1.1 Pärimusmuusika mõiste

Pärimusmuusika on elav rahvamuusika, mida antakse edasi suulise pärimusena põlvest põlve, inimestelt inimestele (T.Särg, A.Johanson).

Pärimusmuusika tuli käibele 1990. aastatel Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilaste seas ning oli esimest korda ametlikult kasutusel Viljandi pärimusmuusika festivalil 1994. aastal.

Eesti pärimusmuusika põhineb ajaloolisel muusikafolklooril. See on elav muusika, mis on mõeldud avalikult esitamiseks. Pärimusmuusika võib põimuda tänapäeva kunst- ja popmuusikaga ning ka teiste rahvaste muusika rütmstruktuuride ja esitusviisidega (*ibid*).

## 1.2 Muusika õppeaine kirjeldus riikliku õppekava järgi

Muusikaõpe aitab arendada õpilaste individuaalseid omadusi läbi muusikalise eneseväljenduse. See aitab kujundada harmoonilisi indiviide ja toetada emotsionaalset arengut. Muusikaõpetuses tekib õpilastel võimalus muusikast rõõmu tunda ja sellega tegeleda nii laulmise, pillimängu, omaloomingu, muusikalise liikumise kui ka muusika kuulamise kaudu. Samuti toetab muusikaõpe elukestva muusikaharrastuse tekkimist (Haridus ja noorteamet).

Õpilaste muusikalist maitset ning kultuurilisi väärtushinnanguid kujundatakse eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu. Lähtutakse eesti koolimuusikas tekkinud põhimõtetest ja traditsioonidest (Heino Kaljuste, Riho Päts), mis baseeruvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika käsitlusele ning ühtlasi ka tänapäeva pedagoogika teadmusele (*ibid*).

## 1.3 Pärimusmuusika maht üldhariduskooli muusikaõpetuses

Eesti Pärimusmuusika Keskus on kooskõlas põhikooli riikliku õppekavaga loonud pärimusmuusika e-õpiku, mis sisaldab audio- ja videofaile ning töölehti. See on suunatud üldhariduskooli õpetajatele ja õpilastele ning on kättesaadav Opiq keskkonnas (Eesti Pärimusmuusika Keskus).

Sealt leiab erinevaid rahvalaule, rahvapille ja pärimustantse tutvustavaid videosid ning töölehti. Õppekomplektis on 33 peatükki ja õpetaja ülesannete kogumikus on 22 ülesannet. Antud pärimusmuusika e-õpik on mõeldud erinevas vanuses ja tasemel muusika õppijatele ja harrastajatele (*ibid*).

Küll aga on antud keskkond tasuline ning kahjuks ei ole paljud koolid võimaldanud nii oma õpetajatele kui ka õpilastele sinna ligipääsu. Samuti ei ole ka kahjuks avalik see informatsioon, kui palju Eesti kooles seda keskkonda kasutab.

Kui aga rääkida pärimusmuusika mahust üldhariduskooli muusikaõpetuses, siis on antud töö autor toonud välja võrdluse nii õpiku kui ka Opiq'u peatükkidest.

#### **1.4 Rahvamuusika olulisus muusikaõpetuses**

Zoltán Kodály oli Ungari üks olulisemaid heliloojaid. Ta oli kriitik, pedagoog ja rahvamuusika koguja, kes lõi palju koori- ja vokaalmuusikat. Ta pani aluse Kodály metoodikale, millega on mõjutanud kogu maailma muusikaharidust. See on hulgaliselt kasutusel ka Eesti muusikaõpetuse algastmes (ERR, "Klassikud. Zoltán Kodály 130").

Kodály sõnul on rahvalaul lapsele justkui muusikaline emakeel. Nii nagu emakeel, on ka muusikaline emakeel lapse jaoks kõige lähedasem, armsam ja hinnalisem. Muusikalist emakeelt peab samuti hakkama omandama varajases lapsepõlves, nagu emakeeltki (Muusikaõpetuse didaktika, lk 159).

Tema sõnul on muusikaõpetuse lähtealuseks oma rahva pärimus. Fookus on oma on oma maa rahvalauludel, rahvatantsudel ja laulumängudel. Kodály väidab ka, et igal rahval leidub hulgaliselt laule, tantse ja mängu, mille põhjal saab edukalt kõiksuguseid muusikaelemente õpetada (*ibid*).

Rahvalaulude laulmise kõrvalt peab Kodály väga oluliseks ka rahvatantsude tantsimist ja laulumängude mängimist koolis (*ibid*).

Samuti on Kodály väitnud, et enne teiste rahvaste muusikaga tutvumist peaks laps omandama oma kodumaa rahvamuusika ehk teisisõnu muusikalise emakeele (Choksy 1998, 1974).

Sellest lähtuvalt on kurb tõdeda, et meie üldhariduskoolides pigem tutvustatakse ja pannakse suuremat rõhku maailma rahvaste muusikale kui oma kodumaa rahvamuusikale.

#### **1.5 Regilaulu käsitlemine põhikooli muusikaõpetuses**

Regilaul on eksisteerinud Eesti aladel juba aastasadu, olles inimeste igapäeva elu kaaslane nii töötegemisel, meelelahutamisel, viljakuse mõjutamisel jne. Oma olemuselt on see pidevas muutumises, sõltuvalt ajast, kohast ja inimestest (C.Roose, 2010).

Riiklikus õppekavas on ainevaldkond „Kunstiained”, mis toetab regilaulu õpetuses esinevaid väärtusi, milleks on näiteks oskus uurida varasemat kultuuripärandit, eneseväljendusoskus ja ka oskus leida lahendusi muutuvates oludes (*ibid*).

Kooli muusikatundides regilaulu õpetamine aitab õpilastel avastada loovuse ja eneseväljenduse maailma. See võimaldab neil tunnetada oma loomepotentsiaali ja hinnata isikupäraste ning keskkonnasõbralike lahenduste olulisust. Kooli muusikatund võib olla paljude laste jaoks ainuke koht, kus vanade huvitavate lugude maailmaga tutvuda (C.Roose, 2010).

Rahvalaulude uurimine aitab noortel mõista, austada ja edendada Eesti kultuuri. See võimaldab neil tunnetada vastutust meie kultuuripärandi säilitamise ees.

Juba ammustest aegadest alates on noored inimesed õppinud täiskasvanute eeskuju järgides, tavaliselt oma hõimu või perekonna ringis. Tänapäeval on kurb tõsiasi, et paljudes kodudes ei ole laulmine enam kombeks, eriti regilaulude laulmine. Küll aga saab õppida ka traditsioonikandjate käest. Tänapäeval on palju põnevaid kontserte ja rahvamuusikapäevi, kus on võimalik osaleda. Aga peamiselt saab õppida ka muusikaõpetaja järgi.

Kui õpetaja ise hindab ja esitab regilaulu kirglikult ja veenvalt, siis see innustab kahtlemata õpilasi osalema ja õppima. Kuna regilaulu esitatakse tavaliselt improvisatsiooniliselt, pakub see alati võimalust loominguliseks eneseväljenduseks ja kohapeal laulu loomiseks. Eesti laulutraditsioonis on laululoomise laule, mis ei saa kunagi valmis ning nende laulmisel saab varieerida erinevaid lugusid.

Tänapäeval saab kasutada erinevaid salvestisi ja arhiivimaterjale. Õppeprotsessi juures on väga oluline see, et õpetaja tutvustaks õpilastele allikmaterjali kui ka selle tõlgendamise viise (*ibid*).

## **1.6 Laps ja folkloor**

Ingrid Rüütel on öelnud: *“Tähtis pole mitte niivõrd lõpptulemus, kuivõrd osalemine, laulmine, liikumine ja musitseerimine, kultuuriline kommunikatsioon, mis arendab loovaid võimeid, tugevdab vaimujõudu, kindlustab “meie”-tunnet, aga ka sisemist enesekindlust ja enese avaldamisjulgust”* (Laps ja folkloor, lk 20).

See perspektiiv on rahvalaulude puhul ka tänapäeval laste muusikalises kasvatuses väga tähtis. Neid tuleks omandada kui emakeelset muusikat, mille toel kujundatakse laste eetilisi ja esteetilisi väärtushinnanguid (*ibid*, lk 14).

Musikaalsust ja rütmitungetust arendab kaaslaulmine ja mängimine, loovat eneseteostust võimaldab improviseerimine, traditsioonilist tarkust vahendavad vanasõnad, fantaasiat stimuleerivad mõistatused, keelt rikastavad poeetilised kõnekäänud ja kujundid jne (*ibid*).

Tänapäeval räägitakse ka globaalse meediakultuuri domineerimisest. Ameerika massikultuuri eestvedajad väidavad, et inimesed teevad oma valikud vabatahtlikult. Ent enamasti eelistatakse seda, mis on juba tuntud ja harjumuspärane. Kultuurilised eelistused ja standardid kujunevad välja juba lapsepõlves, kus laps puutub kokku meediakultuuri mõjudega, isegi enne, kui ta suudab ise valikuid teha. Seega peaks esmalt omandama oma emakeele enne võõrkeelte õppimist ning enne võõraste kultuuride tundmaõppimist peaks tundma ja mõistma omaenda kultuuri. Vastasel juhul tuleb oma kultuuri õppida nagu võõrkeelt, mis jääb alati kaugeks ja võõraks (Laps ja folkloor, lk 16).

Iga rahvas on kõiksugustest mõjudest ja segunemistest hoolimata unikaalne, mistõttu kohustab see hoolt kandma oma olemasolu säilitamise eest, et tagada kogu maailma kultuuriline mitmekesisus.

Eestimaa on eestlaste ajalooline kodumaa ja ainus paik maailmas, kus saab kindlustada eesti rahvuse ja kultuuri püsimise ning edasise arengu (*ibid*, lk 20).

## 2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

### 2.1 Meetodi valik ja kirjeldus

Antud seminaritöös on teostatud kombineeritud uuring, mis sisaldab nii kvantitatiivset kui kvalitatiivset uurimismeetodit.

Kvantitatiivse uuringu eesmärgiks on saada täpselt piiritletud objektide kohta võimalikult objektiivseid empiirilisi andmeid. Andmeid kogutakse viisil, mis võimaldab numbrilist hindamist ja mõõtmistulemuste saamist. Näiteks võib kasutada süstemaatilist jälgimist, teste, füsioloogilisi mõõtmisi ja standardiseeritud küsimustikke (Hirsijärvi ja Huttunen, 2005, lk. 179).

Kvalitatiivse uuringu eesmärgiks on koguda põhjalikku empiirilist teavet, mis hõlmaks ka üksikasjalikke ja kvalitatiivseid aspekte. Selle eesmärgi saavutamiseks kasutatakse uurimisandmete kogumisel erinevaid meetodeid, nagu osalusvaatlus, avatud intervjuud, rühmaarutelud ja autobiograafiate analüüs (*ibid*).

### 2.2 Valim

Kvalitatiivse uuringu valimiks olid üldhariduskooli muusikaõpikud ning uuenduslik e-õpik nimega Opiq.

Kvantitatiivse uuringu valimiks olid Viljandi linna ja valla muusikaõpetajad. Küsitlus saadeti kuueteistkümnele muusikaõpetajale ning küsitluses osales kaheksa muusikaõpetajat.

### 2.3 Andmeanalüüs

Kvantitatiivse uuringu andmeid koguti ankeetküsitlusega. Selle läbiviimiseks koostati töö autori poolt teoreetilistele allikatele tuginedes küsimustik, mis seati üles *Google Docs* keskkonda ning vastama paluti Viljandi linna ja valla muusikaõpetajaid. Uuringus osalejad jäid anonüümseks. Küsimustik saadeti valimile arvuti- ehk e-posti teel lingina, mis suunas vastajad edasi eelpool nimetatud keskkonda, kus küsitlus aset leidis.

Ankeetküsitluste analüüs toimus statistiliste meetodite abil. Saadud materjali ja arvandmeid süstematiseeriti andmetöötlusprogrammis Microsoft Excel. Olulisemad tulemused on välja toodud tabelite ja joonistena, mis on leitavad järgmises peatükis (tulemused ja arutelu). Küsimustik on välja toodud lisade peatükis (vt lisa 1).

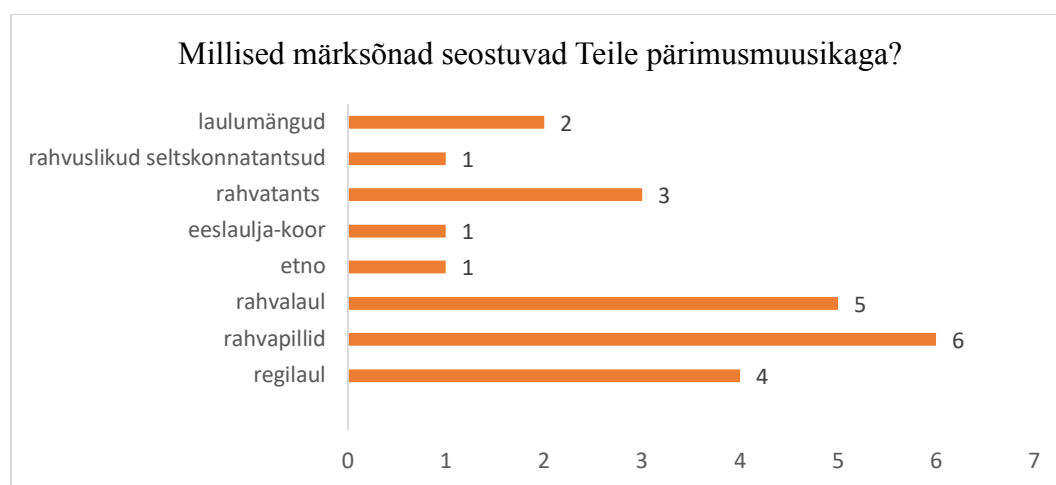
Kvalitatiivse uuringu andmete kogumise jaoks uuris ning võrdles seminaritöö autor 5-9.klasside muusikaõpikute ja opiq'u lauluvara ning peatükke, et näha, kui palju on riiklikus

õppekavas rakendatud pärimusmuusika õpet ja oma kodumaa rahvamuusikaga seotud laule. Antud analüüsi jaoks moodustas töö autor tabeli, kuhu kirjutas välja kõik muusikaõpikutes ja õpiq'us olevad peatükid. Tulemused on leitavad järgmises peatükis ning ka eraldi tabelina lisade all (vt lisa 2).

### 3. TULEMUSED

#### 3.1 Ankeetküsitluse andmeanalüüs

Autor viis läbi ankeetküsitluse, mis koosnes üheteistkümnest küsimusest/ülesandest. Kõik küsitluses osalejad olid naised- üks vanuses kuni 24 aastat, kaks vanuses 25-39 aastat ja viis vanuses 40-54 aastat. Tööstaaž muusikaõpetajana jagunes järgmiselt- viiel õpetajal on tööstaaž 7+ aastat, kahel õpetajal on tööstaaž 2-7 aastat ning ühel õpetajal on tööstaaž kuni 2 aastat. Kõikidel vastajatel on mingisugune muusikaline taust, kuid vaid neljal neist on muusikaline kõrgharidus.

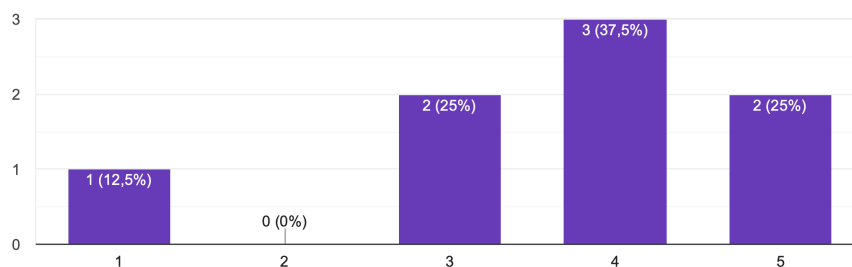


Joonis 6. “Millised märksõnad seostuvad Teile pärimusmuusikaga?”.

Jooniselt 6 võib lugeda, et vastajatele tuli palju erinevaid mõtteid, kuid enamuste seostasid pärimusmuusikaga rahvapille, rahvalaulu ja regilaulu. Samuti seostasid rahvatants, laulumängud, rahvuslikud seltskonnatantsud, etno ja eeslaulja-koor.

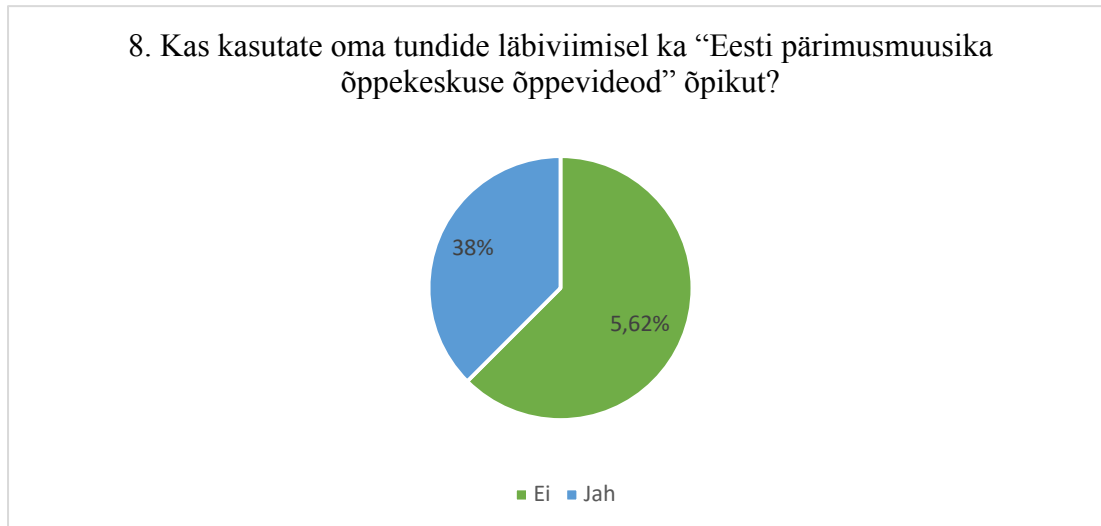
3. Palun hinnake oma teadmisi pärimusmuusika valdkonnas 5- pallisel skaalal, kus 1- nõrk, 2- pigem nõrk, 3- keskmine, 4- pigem hea, 5- väga hea.

8 vastust



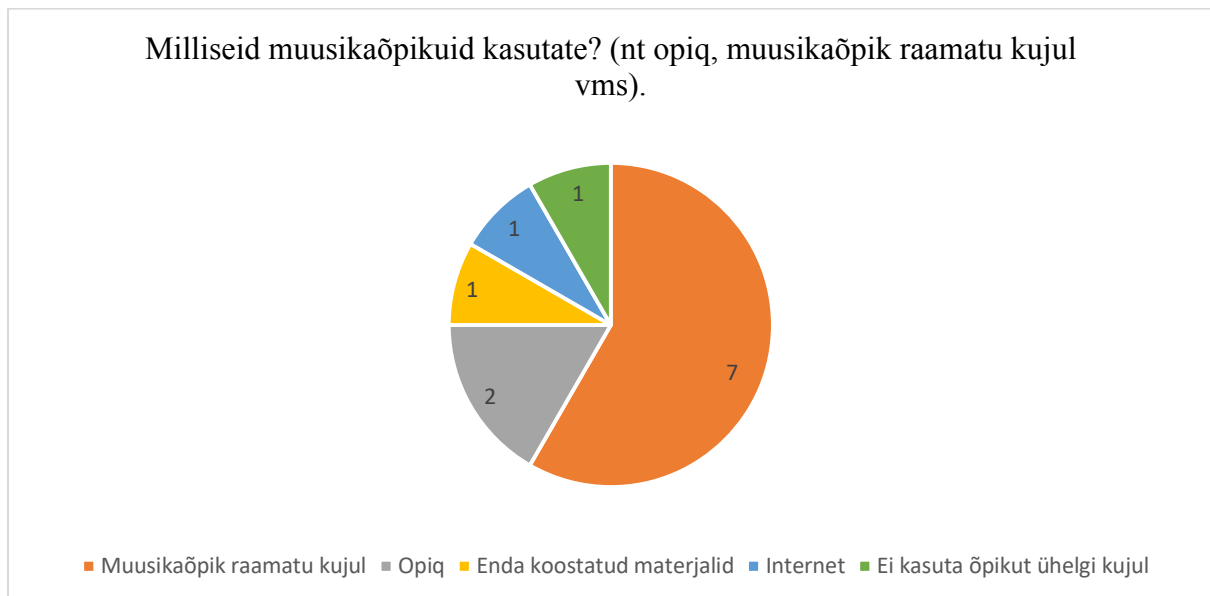
Joonis 7. Teadmised pärimusmuusika valdkonnas.

Jooniselt 7 selgub, et kaks vastanut hindavad oma teadmisi pärimusmuusika valdkonnas väga heaks, kolm vastanut hindab pigem heaks, kaks vastanut keskmiseks ning üks hindab oma teadmisi nõrgaks.



Joonis 8. “Eesti pärimusmuusika õppekeskuse õppevideod” õpiku kasutamine.

Jooniselt 8 on näha, et enamus Viljandi linna ja valla muusikaõpetajatest kasutab oma muusikatundide läbiviimisel ka “Eesti pärimusmuusika õppekeskuse õppevideod” õpikut.



Joonis 9. “Milliseid muusikaõpikuid kasutate? (nt õpiq, muusikaõpik raamatu kujul vms).

Jooniselt 9 näeb, et 7 õpetajat kasutavad muusikaõpikut raamatu kujul, neist 2 kasutavad ka opiq'ut ning 1 intenetti ja 1 enda koostatud materjale. Samuti selgus uuringust, et 1 õpetaja ei kasuta õpikut ühelgi kujul.

Ankeedis olev küsimus “Milliseid pärimusmuusikaga seotud materjale/vahendeid kasutate oma tundide läbiviimisel?” sai vastanute poolt palju erinevaid vastuseid:

1. Rahvapillid, regilaul, liikumismängud, aga ka video- ja helifailid, võimalusel kontserdid ja külalisesinejad.
2. Tutvustan Eesti rahvapille, laulame regilaulu, räägime Eesti muusika ajaloo.
3. Koolis kasutusel olevad muusikaõpikud (muusikamaa). Helinäidete juures pärimusmuusika CD.
4. Pilliportaali, Aja Kõlad, Celia Roose poolt välja antud Folkloorikogumik, eesti rahvapille.
5. Pildid, helimaterjal (nii audio kui ka video), pillid (kannel, parmupill, lõõts)
6. Väikekandleid, slaidiesitlusi, helifaile, pildifaile, enda koostatud konspekte ja ülesandeid, enda koostatud muusikalisi mängu (nt alias).
7. Rahvalaulud, rahvalikud laulud, laulumängud vahel, pärimusmuusika töötlused. Põhiliselt videod, YouTube.
8. Näited pillidest ajaloomuuseumist: [virtuaalne.ajaloomuuseum.ee/rahvapillid/](http://virtuaalne.ajaloomuuseum.ee/rahvapillid/) ja TÜVKA veebilehel: [pilliportaal.kultuur.ut.ee/parimuspillid/](http://pilliportaal.kultuur.ut.ee/parimuspillid/). Väikekanded, oma hääl, [folklore.ee](http://folklore.ee).

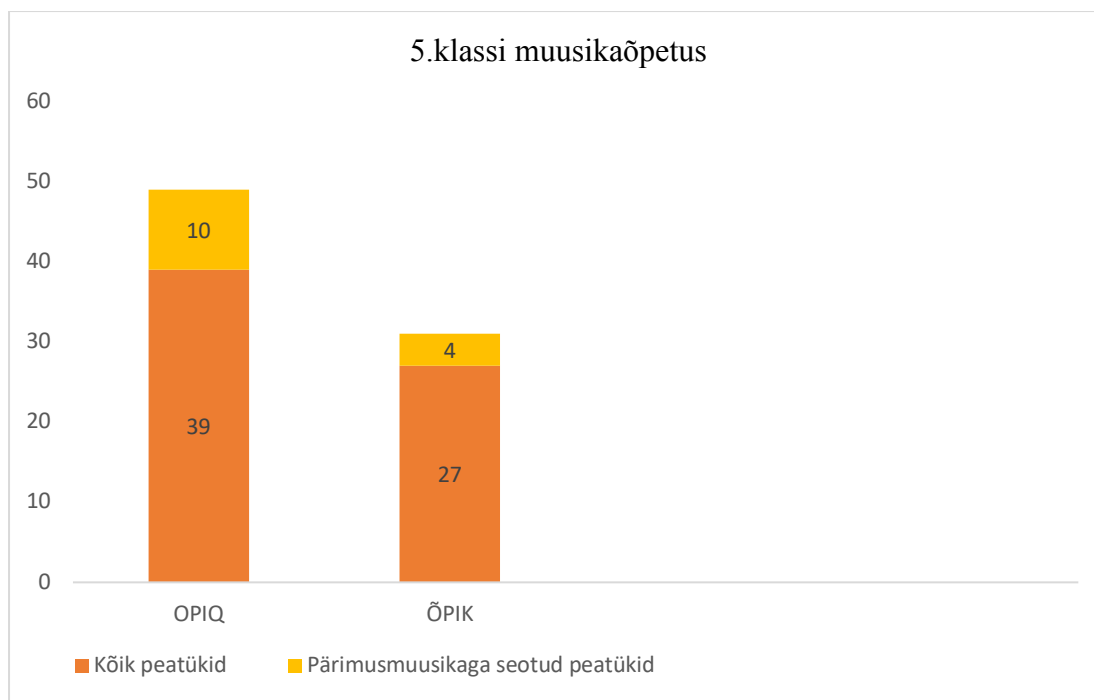
Küsimusele “Kas Teie arvates on pärimusmuusika rakendamine riiklikus õppekavas vajalik?” vastasid kõik osalejad “jah”. Küll aga küsimusele “Kas Teie arvates võiks olla pärimusmuusika rakendamist riiklikus õppekavas rohkem või vähem või võiks jääda samaks?” vastasid pooled vastanutest, et võiks olla rohkem ning pooled vastanutest, et võiks jääda samaks.

### **3.2 Muusikaõpiku ja Opiq'u peatükkide andmeanalüüs**

#### **5.klass:**

Opiq- 39 peatükki, 10 seotud pärimusmuusikaga.

Õpik- 27 peatükki, 4 seotud pärimusmuusikaga.

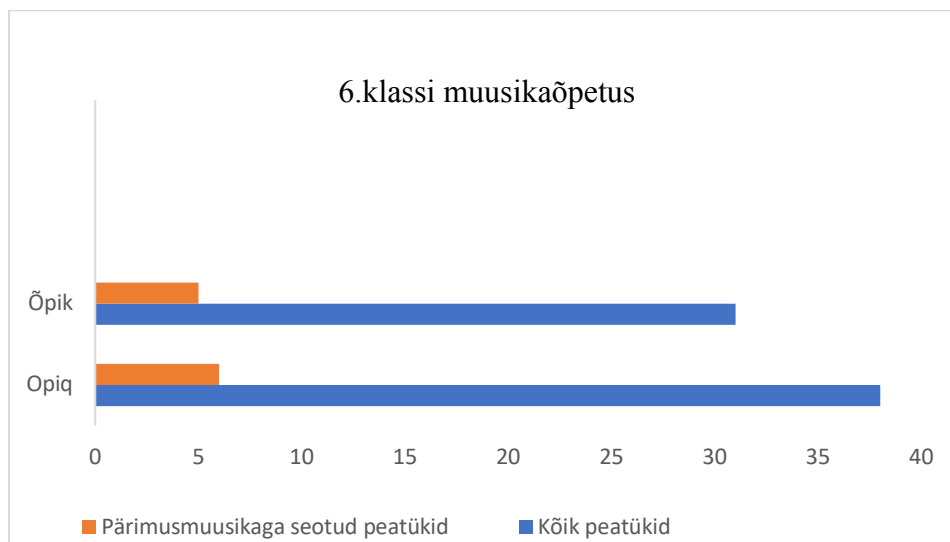


Joonis 10. Õpiku ja Opiqu peatükkide ülevaade 5. klassi näitel.

### 6.klass:

Opiq- 38 peatükki, 6 seotud pärimusmuusikaga.

Õpik- 31 peatükki, 5 seotud pärimusmuusikaga.



Joonis 11. Õpiku ja Opiqu peatükkide ülevaade 6. klassi näitel.

### 7.klass:

Opiq- 70 peatükki, 5 seotud pärimusmuusikaga.

Õpik- 32 peatükki, 2 seotud pärimusmuusikaga.



Joonis 12. Õpiku ja Opiqu peatükide ülevaade 7. klassi näitel.

### 8.klass:

Opiq- 60 peatükki, 2 seotud pärimusmuusikaga.

Õpik- 36 peatükki, 0 seotud pärimusmuusikaga.

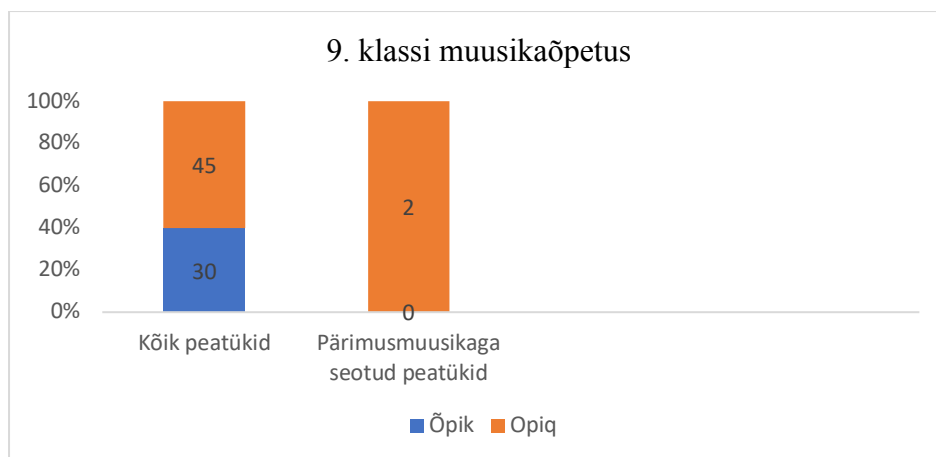


Joonis 13. Õpiku ja Opiqu peatükide ülevaade 8. klassi näitel.

### 9.klass:

Opiq- 45 peatükki, 2 seotud pärimusmuusikaga.

Õpik- 30 peatükki, 0 seotud pärimusmuusikaga.



Joonis 14. Õpiku ja Opiqu peatükkide ülevaade 9. klassi näitel.

Jooniste ülevaatest selgub, et õpik ja opiq on nii oma mahu kui ka sisu poolest väga erinevad ning pärimusmuusikaga seotud peatükke on mõlemas väga vähe, näiteks pole opiq’u 9.klassi materjalidest mitte ühtegi pärimusmuusikaga seotud teemat.

Üldhariduskooli muusikaõpikute ja opiq’u muusikaõpetuse sisu kohta saab ülevaate ka lisade alt (vt lisa 2), kust on näha ka pärimusmuusikat puudutavate peatükkide osakaal.

### 3.3 Rahvalauluvara muusikaõpikutes

5.klassi õpikus on 91 laulu, neist 23 on seotud eesti rahvaluule/lauluga.

6.klassi õpikus on 109 laulu, neist 15 on seotud eesti rahvaluule/lauluga.

7.klassi õpikus on 77 laulu, neist 6 on seotud eesti rahvaluule/lauluga.

8.klassi õpikus 82 laulu, neist 3 on seotud eesti rahvaluule/lauluga.

9.klassi õpikus on 65 laulu, neist 4 on seotud eesti rahvaluule/rahvalauluga.

Siit selgub, et muusikaõpikutes on küll väga palju laule, kuid neist ainult väike osa on seotud meie enda rahvaluule/lauluga. Veel vähem on muusikaõpikutesse lisatud regilaule-neid peaaegu et ei eksisteerigi. Väga palju keskendutakse maailma rahvaste muusika tundma õppimisele ja nende laulude laulmisele.

## KOKKUVÕTE

Pärimusmuusika on elav rahvamuusika, mida antakse edasi suulise pärimusena põlvest põlve, inimestelt inimestele.

Muusikaõpe aitab arendada õpilaste individuaalseid omadusi läbi muusikalise eneseväljenduse. Õpilaste muusikalist maitset ning kultuurilisi väärtushinnanguid kujundatakse Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu. Lähtutakse Eesti koolimuusikas tekkinud põhimõtetest ja traditsioonidest, mis baseeruvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika käsitlusele ning ühtlasi ka tänapäeva pedagoogika teadmusele.

Zoltán Kodály oli üks Ungari olulisemaid heliloojaid, kes pani aluse Kodály metoodikale, millega ta on mõjutanud kogu maailma muusikaharidust. Tema sõnul on muusikaõpetuse lähtealuseks oma rahva pärimus. Fookus on oma maa rahvalauludel, rahvatantsudel ja laulumängudel. Samuti on Kodály väitnud, et enne teiste rahvaste muusikaga tutvumist peaks laps omandama oma kodumaa rahvamuusika, mis meie praeguses üldhariduskoolide kontekstis on just vastupidine ehk siis rohkem tutvustatakse teiste rahvaste muusikat kui enda kodumaa oma.

Eesti Pärimusmuusika Keskus on kooskõlas põhikooli riikliku õppekavaga loonud pärimusmuusika e-õpiku, mis sisaldab audio- ja videofaile ning töölehti. Kuid antud keskkond on tasuline, ning kõikidel koolidel ei ole selliseid vahendeid antud keskkonda kasutada ja lastele meie rahvamuusika pärimust edastada.

Muusikaõpikute ja Opiqu uuringust selgus, et alates 6.klassist pannakse suurt rõhku maailmarahvaste muusikale. Kõikide klasside õpikutes on olemas väikekandle mänguvõtted. Küll aga muid pärimuslikku õpet puudutavaid peatükke ja laule on pigem vähe.

Viljandi linna ja valla muusikaõpetajatele suunatud ankeetküsitlusest selgus, et kõik vastanutest on naised vanuses kuni 54 aastat. Enamusel on tööstaaži 7+ aastat ning vaid ühel on tööstaaži kuni 2 aastat. Viiel vastanutest on olemas kõrgharidus.

Pärimusmuusika rakendamine riiklikus õppekavas on kõikide küsitluses osalejate arvates oluline. Viljandi valla ja Viljandi linna muusikaõpetajad hindavad oma teadmisi pärimusmuusika valdkonnas pigem heaks ning ka suurem osa vastanutest kasutab oma tundide läbiviimisel pärimusmuusikaga seotud materjale/vahendeid, nagu näiteks rahvapillid, rahvalaulud, pilliportaal, pildi-ja videofailid jne.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et Viljandi linna ja valla muusikaõpetajad on kursis pärimusmuusika valdkonnaga ning jagavad oma teadmisi edasi ka õpilastele.

Riikliku üldhariduse muusikaõpetuse kohapealt tuleks siiski läbi viia muudatusi, et muude rahvaste muusika ei oleks nii suuresti ülekaalus meie enda rahvamuusikaga. Samuti oleks väga oluline, et Opiq keskkond ei oleks tasuline või siis võimalusel panustaksid kõik omavalitsused rohkem finantse oma valla koolide hüvanguks, et kõikidel õpetajatel ja õpilastel oleks ligipääs sinna keskkonda ning ühtlasi seeläbi ka “Eesti Pärimusmuusika Õppekeskus videod” materjalidele. Autor on arvamusel, et kõik õpilased peaksid omama võimalust saada täisväärtuslikku muusikalist haridust- lisaks muude rahvaste muusikale ka oma kodumaa muusika kohta.

## KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS

Choksy, L. (1988, 1974). *The Kodály method second edition*.

Eesti Pärimusmuusika Keskus. *Eesti Pärimuskeskuse õppevideod Opiq'us:*

<https://www.folk.ee/opi/valjaanded/parimusmuusika-oppevideod>

ERR arhiiv. (2012). *KLASSIKUD. Zoltán Kodály*. <https://arhiiv.err.ee/audio/vaata/klassikud-zoltan-kodaly-130>

Haridus- ja noorteamet. Muusika. *Muusika õppeaine kirjeldus*.  
<https://oppekava.ee/pohiharidus/kunstiained/muusika/>

Hirsjärvi, S., Huttunen, J. (2005). *Sissejuhatus kasvatustadustesse*. Tallinn: AS Medicina.

Kiilu, K. & Sepp, A. (2014). *Muusikaõpetuse didaktika*.

Tallinna Ülikool. Infokäitumise, info hankimise ja otsingu ning infopädevuse uurimise meetodid. *Mis on erinevus: Kvalitatiivne vs. kvantitatiivne uuring?*

<https://mindthegraph.com/blog/et/kvalitatiivne-vs-kvantitatiivne-uuring/>

Roose, C. Võru Muusikakool, 2010a. *Regilaulu käsitlemisest põhikooli muusikaõpetuses*.  
<https://oppekava.ee/regilaulu-kasitlemisest-pohikooli-muusikaopetuses/>.

Sassian, K.-S. & Liimets, A. (2009). Muusika rollist setode koduses kasvatuskultuuris. *Muusikalise kont tegelikkuse ühendusedidentiteedi ja diferentsiga*. Tallinna Ülikool, 133-162.

Särg, T. & Johanson, A. *Pärimusmuusika mõiste ja kontseptsiooni kujunemine Eestis*.  
<https://rahvakultuur.ee/wp-content/uploads/2020/03/parimusmuusika.pdf>

Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituut. *Üliõpilaste kirjalike tööde vormistamise juhend*.  
<https://uhiskond.ut.ee/et/sisu/uliopilaste-kirjalike-toode-vormistamise-juhend>

Vikat, M. (1999). Laps ja folkloor. *Traditsiooniline kultuur ja tänapäev*.

## LISAD

### Lisa 1

Hea vastaja,

Olen Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia pärimusmuusika eriala üliõpilane Kirsika Vildersen ja viin oma seminaritöö raames läbi uuringut teemal “Pärimusmuusika rakendamine riiklikus õppekavas 5-9. klasside näitel”. Palun Teie abi küsimustikule vastamisel. Ankeet on anonüümne.

Küsimustikule vastamiseks kulub umbes 10 minutit. Märkige ristiga ära vastusevariant, mis vastab kõige täpsemalt Teie arvamusele, kui ei ole märgitud teisiti.

Tänan, et leiate aega vastamiseks!

1. Millised märksõnad seostuvad Teile pärimusmuusikaga?

.....  
 .....

2. Milline on Teie muusikaline taust?

.....  
 .....

3. Palun hinnake oma teadmisi pärimusmuusika valdkonnas 5- pallisel skaalal, kus  
 1- nõrk, 2- pigem nõrk, 3- keskmine, 4- pigem hea, 5- väga hea.

1      2      3      4      5

4. Kas Teie arvates on pärimusmuusika rakendamine riiklikus õppekavas vajalik? Palun põhjendage.

.....  
 .....

5. Kas Teie arvates võiks olla pärimusmuusika rakendamist riiklikus õppekavas rohkem või vähem või võiks jääda samaks? Palun põhjendage.

.....  
 .....

6. Milliseid pärimusmuusikaga seotud materjale/vahendeid kasutate oma tundide läbiviimisel?

.....  
.....

7. Milliseid õpikuid kasutate? (nt õpiq, raamatu kujul muusikaõpik vms).

.....  
.....

8. Kas kasutate oma tundide läbiviimisel ka “Eesti pärimusmuusika õppekeskuse õppevideod” õpikut? (<https://www.folk.ee/opi/valjaanded/parimusmuusika-oppevideod>).

.....  
.....

9. Teie sugu

- Mees
- Naine

10. Teie vanus

- Kuni 24 aastat
- 25-39 aastat
- 40-54
- üle 55 aasta

11. Tööstaaž muusikaõpetajana

- Kuni 2 aastat
- 2-7 aastat
- 7+ aastat

Täna vastamast!

## Lisa 2

Ülevaade 5-9.klasside muusikaõpetuse peatükkidest.

Autor on kollaseks märkinud lahtrid, mis on seotud pärimusmuusikaga.

1	5. KLASS	6. KLASS	7. KLASS	8. KLASS	9. KLASS
2	OPIQ	OPIQ	OPIQ	OPIQ	OPIQ
3	Helide keel	Rahvuslik ärkamisaeg	Igas päevas on midagi head	Klahvpillid	Ansambel
4	Rütm	Esimene üldlaulupidu	Hea muusikasõber!	Klavessiin ja klaver	Orkester
5	Pidekaar ja sidekaar	Esimesed eesti heliloojad	Musitseerimine. Muu ei loe.	Orel ja akordion	Hääl
6	Tempo	Miina Härma	Sümfooniaorkestri pillid. Närvid	Muusika kuulamine	Hääleliigid
7	Dünaamika	Eesti muusikaelu areng	Ansamblikoosseisud. Pilve piiril	Elektrofonid	Itaalia
8	Meloodia	Gustav Ernesaks	Igas päevas on midagi head	Süntesaator	Muusikateater.
9	Helistik	Heino Eller	Muusikast tärkab rahvus	Digitaalklaver ja rütmimasin	Ooper
10	C-duur	Eesti heliloojad tänapäeval	Rahvuslik ärkamine. Ärkamise aeg.	Arvutimuusika	Operett
11	a-moll	Kordamine	Laulupidu. Muisamaa armas.	Muusika kuulamine	Muusikal
12	Kõrgendus- ja madaldusmärk	Eesti levimuusika	Peterburi Konservatoorium. Miina Härma.	Maailma rahvaste muusika	Laule muusikalistest
13	Kordamine	Öölaulupeod	Rudolf Tobias, Mart Saar, Cyrillus Kreek.	Ameerika maailmajagu	Prantsusmaa
14	G-duur	Talvelaulud	Heino Eller. Eestimaa.	Hispaania	Muusikateater. Ballett.
15	e-moll		Itaalia räägib muusika keeles	Muusika kuulamine	Ballett
16	F-duur	Euroopa rahvaste muusika	Itaalia muusika. Veneetsia.	Ladina-Ameerika. Samba ja tango.	Aafrika
17	d-moll	Rahvaste asukoht kaardil	Napoli laulud. Santa Lucia.	Ladina-Ameerika. Kuuba.	Aafrika
18		Ukraina	Rahvatantsud. Tarantella.	Muusika kuulamine	Jazz
19	Klassikalise muusika esitajad	Soome	Pillid. Noodikiri.	Ladina-Ameerika. Kokkuvõte.	Jazz-muusika stiilid
20	Koor	Rootsi	Ooper	Talvelaulud.	Jazz-muusika tunnusjooned
21	Orkester	Norra	Filmi- ja popmuusika. Kunst.	Laulud Eestist.	Jazz'i eelkäijad
22	Dirigent	Saamid	Ballettingades Prantsusmaa	Põhja-Ameerika	New Orleansi jazz
23	Eesti muusika	Läti	Prantsusmaa rahvamuusika. Rändmuusikud.	Indiaanlased	Dixieland
24	Eesti rahvamuusika	Leedu	Rahvatants. Ballett. Ooper.	Inuitid	Chicago jazz
25	Regilaul	Venemaa	Pariisi taeva all. Impressionism.	Muusika kuulamine	Sving
26	Regilaulu liigid	Austria	Sansoon. Kirjandus. Cherbourgh' varjud.	Euroameerika muusika	Bepop
27	Uuem rahvalaul	Saksamaa	Armastuse sünninud muusika	Muusika kuulamine	Cool jazz
28	Rahvalik laul	Ungari	Pisike õnn. Ludvig van Beethoven. Ferenc Liszt.	Afroameerika muusika	Hard bop
29	Rahvapillid	Poola	Armastuse leiad toe. Edvard Grieg. Frederic Chopin.	Rock- ja popmuusika	Free jazz
30	Rahvatantsud	Suurbritannia	Kitarriga mööda Hispaaniat	Muusikatööstus ja -äri	Jazz rock
31	Rahvamuusika heliloomingus	Iirimaa	Hispaania muusika. El vito. Layeta.	Rock- ja popmuusika stiilid	Jazz 20.sajandi lõpul ja tänapäeval
32		Kordamine	Pillid. La Sinda.	Tööstusliku popmuusika algus	Jazz-muusika Eestis
33	Talvelaulud		Muusikud ja kirjanikud.	Rhythm and blues	Laule jazz'i klassikast
34	Lauluvara	Lisalood	Jõuluvanade esimene kokkutulek	Country and western	Filmimuusika
35	Laulude tähestikuline loetelu	Lauluvara	Jõuld	Rock'n'roll	Laulud
36	Kaheksandikmõõt	Laulude tähestikuline loetelu	Kolme kuninga marss	Briti 1960. aastad	Talv
37	Harmoonia ja tämber	Muusikateooria	Advendikaanon	Folk rock	Eesti sünnipäev
38	Eesti heliloojate lastemuusikalid	Väikekannel ja plokkflööt	Suurte jõul	Reggae	Kevad
39	Kordamine	Muusikasõnastik	Shalom Aleichem, Israel!	Soul	Muusikateooria
40	Muusikateooria	Mõisted	Juudi rahva kultuur.	Funk	Kitarriakordid
41	Väikekandle mänguvõtted	Sõnaseletused	Oseh Shalom. Pillid.	Hard rock	Väikekandle mänguvõtted
42	Plokkflöödi mänguvõtted	Impressum	Yerushalavim. Shel Zahav. Tants ja ilmalik muusika.	Progressiivne rock	Plokkflöödi mänguvõtted

42	Plokkflöödi mänguvõtted	Impressum	Yerushalayim Shel Zahav. Tants ja ilmalik muusika.	Progressiivne rock	Plokkflöödi mänguvõtted
43	Muusikasõnastik		Talletatud held.	Jazz rock. Fusion.	Lisad
44	Mõisted	<b>KOOLIOPIK</b>	Helisalvestustehnika. Thomas Alva Edison.	Disko	Laulude tähestikuline loetelu
45	Sõnaseletused	Hea muusiksõber	Fonograafi järeltulijad. Vesikimees.	Punk rock ja grunge	Põhivara animatsioonid
46	Impressum	Hoolimise laul	Kassettmagnetofon. Digitaalne helisalvestus.	Hiphop	Mõisted
47		Langevate lehtede aegu	<b>Brasiilia elab tantsurütmis</b>	Elektroniline popmuusika	Sõnaseletused
48	<b>KOOLIOPIK</b>	Sügiselaul	Ladina-Ameerika	Superstaarid	Impressum
49	Hea sõber!	Unenäod	Kanuulaul. Brasiilia muusika.	Kordamine	
50	Kooliaeg käes	Öko-lauluke	Tants. Rannaliiva samba. Lambada.	Popmuusika Eestis	<b>KOOLIOPIK</b>
51	Koolikell	Mu kodumaa	Helliloojad. Kirjandus ja sport.	Lisalood	Muusika esitamise koosseisud
52	Hällilaul	Lind ja laps	<b>Argentina kutsub tangole</b>	Muusikateooria	Ansambel
53	Kurekell	Me pole enam väikesed	Argentina rahvalaulud ja pillid. Lenda kollane lind.	Kitarriakordid	Orkester
54	Vaikselt laulan ma		Tants. Astor Piazzolla.	<b>Väikekandle mänguvõtted</b>	Hääl
55	Julgelt laulan ma	<b>Pärimus pärjale</b>	Buenos Dias Argentina. Kultuur ja sport.	Plokkflöödi mänguvõtted	Hääleliigid
56	Sügis	Endine hääl	Sombreero varjus Mehhiko.	Lauluvara	Itaalia
57	Lõbus lugu	Oh, mina väike mehekene	Mehhiko muusika. Celito Lindo.	Laulude tähestikuline loetelu	Muusikateater: ooper, operett, muusik
58	Mäng on algamas	Väike saar	Laulustiilid. La Cucaracha.	Muusikasõnastik	Ooper
59	Kurb lugu	Unesulased	Rahvatants. Muusika ja kunst. La Bamba.	Mõisted	Operett
60	Karjamaal	Kuulus kuhjalooja	<b>Kariibi mere Jamaika</b>	Sõnaseletused	Muusikal
61		Kolm metsa	Jamaika muusika	Impressum	Prantsusmaa
62	<b>Lood löökpillidest</b>	Jaani laul	Pop- ja tantsumuusika		Muusikateater: ballett
63	Pillilugu	Majake mere ääres	Reggae. Sport. Jamika hällilaul.	<b>KOOLIOPIK</b>	Eesti muusikateatri arengulugu
64	Marsilaul	Noodilood	<b>Hea tuju laulud</b>	Klahvpillid	Aafrika
65	Löökpillid	Ants oli aus saunamees	Et sa teaks	Elektrofonid	jazz
66	Trummilööjad	Pill oli' helle	Tüdruk pika kleidiga	Rahvaste muusika	Jazz-muusika põhijooned
67	Mardilaul	Pill hüüdis minu taga	Önn tuli õuele	Hispaania	Jazz'i eelkäjad
68	Kadri laul	Sauna taga	Kui jaamast lahku rong	Ladina-Ameerika	New Orleansi jazz
69	Väike trummipoiss	Rikka ja vaese mäng	Soorebased	Brasiilia	Dixieland
70	Ding-dong	Marupolka	Kolm sulge	Argentina	Chicago jazz
71	Kella-kaanon	<b>Runolaulu jälgedes: Soome</b>	Leib jahtub	Kuuba	Swing
72	Tee-ilu	Ivalon Matti	Tulgu tuuled	Jamaica	Bepop
73	Naer on elu muusika	Ei au, ei hiilgust otsi ma	Tulbid ja bonsai	Mehhiko	Cool jazz
74	Taat, ära maga	Üksik roos	<b>Lisad</b>	Põhja-Ameerika	Hard bop
75	Naljalugu	<b>Salmilaulu saatel: Rootsi</b>	Mõisted	Indiaanlased	Free jazz
76	Õitsev äri	Kuidas purjetan tuuleta	Sõnaseltused	Eskimod	Jazz rock
77	Ühes külas	Näki polka	Helistikud	Euroameerika muusika	Jazz 20.sajandi lõpul ja tänapäeval
78	Vanasti, kui mailm loodi	<b>Vaata, ja sa kuuled</b>	Plokkflöödi mänguvõtted	Afroameerika muusika	Jazz-muusika Eestis
79		Lõõri laul	<b>Väikekandle mänguvõtted</b>	Rock- ja popmuusika	Filmimuusika
80	<b>Lood puhkpillidest</b>	Merineitsi	Ukulele häälestus ja mänguvõtted	Muusikatööstus ja äri	Muusikateooria
81	Meri	Tere, valged liblikad	Kitarri mänguvõtted	Tööstusliku popmuusika algus	Muusikasõnastik
82	Minu flööt	<b>Kuljused on teel</b>	Laulude register tähestikulisel järjekorras	20.sajandi rock- ja popmuusika stiilid	
82	Minu flööt	<b>Kuljused on teel</b>	Laulude register tähestikulisel järjekorras		20.sajandi rock- ja popmuusika stiilid
83	Karjase laul	On jälle jõuluaeg			Kantri
84	Karussell	Tere, talleke	<b>KOOLIOPIK</b>		rock'n'rol
85	Võistluslaul	Ingel valge-taevane	<b>Pillid ja laulud</b>		Briti 1960.aastate pop- ja rockmuusika
86	Trompet	Cruella de Vil	Helide maailm		Folk rock
87	Pasun ja trumm	<b>Liigiolu lätetel: Läti</b>	Keelpillid		Soul
88	Ma võtan klarneti	Riia kõmab	Muusika kuulamine		Funk
89		Päike ja orvulapsed	Löökpillid		Heavy rock
90	Läheme kuud kuulama	Hällilaul	Muusika kuulamine		Progressiivne rock, jazz rock ja jazz fusi
91	Üks lapike maad	<b>Balalaika helin: Venemaa</b>	Puhkpillid		Disko
92	Sina ja mina	Männipalus rada lai	Muusika kuulamine		Punk rock ja grunge
93	Eesti 4H	Laul kaptenist	Laule igaks puhuks		Hiphop
94	Pimedusest koorub valgus	<b>Tormikella muusika</b>	Laule talvest		Elektroniline popmuusika
95	Sulelumi	Tantsides magama	<b>Laule Eestist</b>		Superstaarid
96	Tuli tali, oli tali	Heaven is a wonderful place	<b>Maailma rahvaste muusika</b>		Popmuusika Eestis
97	Pimedusest koorub valgus	<b>Daina rütmis: Leedu</b>	Rahvaste asukoht kaardil		Muusikateooria
98	Jõuluõõ	Sepikojas	Araabi		Muusikatermine sõnastik
99	Miks nii hilja õhtukellad	Jurgelis	juudid		
100	Heliseb lihtne jõuluviis	<b>Poloneesi uhkel sammul: Poola</b>	Austraalia		<b>Laulud</b>
101	Tulevad	Kägu	Hiina		82 laulu
102		Soov	Jaapan		
103	Mis on elus head	<b>Allemande tantsusammul: Saksamaa</b>	India		
104	Lauluga	Lainetel	Indoneesia. Bali ja Jaava saar.		
105	Lõbusad nodid	Ma tulen taevast ülevalt	Lisalood		
106	Lauluke	Hällilaul	Lauluvara		
107	Viva la musica	<b>Hinge korter</b>	Laulude tähestikuline loetelu		
108		Kodu	Muusikateooria		
109	Millest koosneb muusika?	Kosjad tulid saarest	<b>Väikekandle mänguvõtted</b>		
110	Linakatkuja	Kas tunned maad?	Plokkflöödi mänguvõtted		
111	Oma laulu ei leia ma üles	<b>Joodeldades Alpides: Austria</b>	Kitarriakordid		
112	Rütm	Alpi lauluke	Muusikasõnastik		
113	Tuuleveski ja vesiveski	Pillilugu	Mõisted		
114	Mei aiaäärne tänavas	Suur kontsert	Sõnaseltused		
115	Raagus puu	<b>See muusika kõlab tuttaval</b>	Impressum		
116	Üks laevuke	Kivilõhkuja laul			
117	Spordimeeste laul	Unelmate hällilaul			
118		Conquest of paradise			
119	<b>Lood keelpillidest</b>	Kikilips			
120	Postipoiss	<b>Ballaadide hääl: Norra</b>			
121	Kohe kuuled sellest loost	Kammertoon			
122	Keegi pole üksik laev	Kodumaa			
123	Peer Speelman	<b>Torupilli tervitus: Suurbritannia</b>			

124	Buon giorno, mia cara	Numbrid	
125	Lumemaasikad	Yellow submarine	
126	Matan mure	<b>Talendi väätus</b>	
127		Tahan saada!	
128	<b>Lood klahvpillidest</b>	Ungari tants	
129	Könnin ma teel	Mul meeles veel	
130	Naljaked noodid	Muusikas põimime käed	
131		<b>Lehekuu jälle käes</b>	
132	<b>Teie kõrgeausus orkester</b>	Kevadelaul	
133	Orkester	Emale	
134	Meie orkester	See suvepäev	
135	Dirigendiks saamise lugu	<b>Lisad</b>	
136	Dirigent	Sõnaseletused	
137	Klassiorkester		
138	Väike orkester		
139	Laulu lööme		
140	Kuula, ja sa näed		
141	Kuula		
142	Aastaring		
143	Ma tahaksin kodus olla		
144	Laulusoov		
145	Hashivenu		
146	Unelind		
147	Kaks venda		
148	Ma tahan suve!		
149	Sõnaseletused		